

سوالات تستی فصل اول فلسفه دوازدهم انسانی (پرواز)

درس ۱: هستی و چیستی

۱ - کدام گزینه در مورد عبارت «درخت انگور موجود است» صحیح نیست؟

- ۱) درخت انگور و وجود دو مفهوم جداگانه در یک واقعیت واحدند.
- ۲) درخت انگور و وجود در جهان خارج تحقق می‌یابند و آن دو را به یک موجود نسبت می‌دهیم.
- ۳) تصور درخت انگور و تصور وجود، دو جزء از یک واقعیت نیستند.
- ۴) در خارج از ذهن واقعی دوگانه وجود دارد که هر دو مفهوم را به آن نسبت می‌دهیم.

۲- سؤال «این چیست؟» بیانگر و «سیب» و «وجود سیب» دو هستند.

- ۱) علم به وجود و جهل به ماهیت - مفهوم یکسان از یک موجود واحد
- ۲) علم به ماهیت و جهل به وجود - مفهوم یکسان از یک موجود واحد
- ۳) علم به وجود و جهل به ماهیت - مفهوم مختلف از یک موجود واحد
- ۴) علم به ماهیت و جهل به وجود - مفهوم مختلف از یک موجود واحد

۳- اگر رابطه بین وجود و ماهیت در ذهن همانند جهان خارج بود ...

- ۱) هر پدید آمدنی از دلیلی نشأت می‌گرفت.
- ۲) مفهوم واجب‌الوجود بالذات بی معنا می‌شد.
- ۳) مفاهیم خیالی و غیر واقعی وجود می‌یافتند.
- ۴) قوه انتزاع قادر بود از وجود و ماهیت یک قضیه دو جزئی بسازد.

۴- ماهیت و وجود اشیا در از هم جدا هستند و این، یعنی

- ۱) واقعیت - مغایرت مفهوم آن‌ها ۲ ذهن
- ۲) ذهن - مغایرت مفهوم آن دو
- ۳) ذهن - اعتباری بودن ماهیت.
- ۴) واقعیت - مغایرت ماهیت آن دو

۵- کدام گزینه درباره تمایز میان وجود و ماهیت صحیح نیست؟

- ① هستی و چیستی دو جنبه یک چیز هستند.
- ② وجود و ماهیت به مثابه دو جزء از یک چیز هستند.
- ③ تفاوت هستی و چیستی فقط از جهت مفهوم است.
- ④ وجود و ماهیت در خارج دو امر متمایز نیستند.

۶- چه تعداد از عبارات زیر نادرست است؟

الف- علم به واقعی بودن اشیاء اطرافمان در قدم نخست شناخت دو مفهوم وجود و ماهیت مطرح می شود.

ب- وجود و هستی هر شیء بیان کننده ذاتیات آن شیء است.

ج - فارابی بیان کرد که وقتی می گوئیم هستی و چیستی دو مفهوم از یک چیزند به این معنا نیست که آن ها دو جزء از یک موجودند که با هم ترکیب شده اند یا جمع شده اند.

د- برای حمل مفهوم وجود بر شیر نیازمند دلیل هستیم که این دلیل صرفاً از طریق عقل تجربی شناسایی می شود.

④ ۴

③ ۳

② ۲

① ۱

۷- در رابط ۵ با ویژگی های دو قضیه «انسان حیوان ناطق است.» و «انسان موجود است.» به ترتیب کدام مورد صحیح است؟

① ضروری بودن و نیازمندی دلیل برای حمل محمول - بی نیازی از دلیل برای حمل محمول

② مغایرت موضوع و محمول - یکسان بودن موضوع و محمول

③ جدایی پذیر بودن موضوع و محمول - عدم رابطه ضروری بین موضوع و محمول

④ جدایی ناپذیری دو مفهوم موضوع و محمول - امکانی بودن رابطه بین موضوع و محمول

۸- درباره قضیه «دیو، دیو است.» کدام تحلیل قابل برداشت است؟

① حمل محمول بر موضوعش وجوبی است

② محال است که موضوع این محمول را بپذیرد.

③ رابطه بین موضوع و محمول امکانی است.

④ موضوع قضیه ممکن الوجود بالغیر است.

۹ - با علم به اینکه موجودی در تاریکی است اما نمی‌دانیم آن موجود چیست، کدام گزاره درباره آن صادق است؟

۱) تفاوت وجود و ماهیت در فضای تاریک

۲) مغایرت وجود و ماهیت

۳) اصل بدیهی واقعیت‌های مستقل از ذهن

۴) عینیت وجود و ماهیت در ذهن

۱۰ - کدام یک از عبارات زیر درست می‌باشد؟

۱) شیء خارجی مابه‌ازاء وجود و ماهیت است.

۲) وجود، وجه مشترک همه ماهیات است.

۳) صرف تصور شیء امکان تحقق آن را قطع می‌کند.

۴) پدیده‌های عالم ماهیتشان برای ما روشن و واضح است.

۱۱ - کدام مبحث از لوازم درک استدلال ابن سینا پیرامون مغایرت وجود و ماهیت است؟

۱) فقر وجودی واقعیت‌های جهان آفرینش

۲) ضرورت علیت و وجود بخشی از ناحیه واجب

۳) رابطه بین موضوع و محمول در قضیه حملی

۴) گستردگی مفاهیم به کار برده شده در تعریف

۱۲ - به ترتیب چه زمانی به واقعیت یک شیء اذعان می‌کنیم و زمانی که یک واقعیت موضوع ادراک و شناخت قرار می‌گیرد، چه عملی حاصل می‌شود؟

۱) حمل وجود بر ماهیت - تصدیق واقعیات

۲) تصور صحیح اصل مغایرت وجود و ماهیت - شکل‌گیری وجود و ماهیت در ذهن

۳) تصور صحیح اصل مغایرت وجود و ماهیت - تصدیق واقعیات

۴) حمل وجود بر ماهیت - شکل‌گیری وجود و ماهیت در ذهن (شناخت)

۱۳ - با توجه به دیدگاه ابن سینا در چه صورتی وجود و ماهیت ممکن بود در جهان خارج از هم تفکیک شوند؟

- ۱) اگر وجود و ماهیت در ذهن از هم قابل انفکاک نبودند.
 - ۲) در صورتی که وجود و ماهیت دو وجه از یک شی بودند.
 - ۳) اگر وجود و ماهیت در خارج یکی نبودند.
 - ۴) در صورتی که موجودات اموری مرکب بودند.
- ۱۴ - در صورتی که قائل باشیم مفهوم وجود جزئی از ماهیت است، می توان گفت:

- ۱) همه ماهیت ها عین هم خواهند بود.
- ۲) هر چیزی همه چیز خواهد بود.
- ۳) ممکن و ممتنع الوجود نخواهیم داشت.
- ۴) ماهیت هم جزئی از وجود خواهد بود.

۱۵ - کدام گزینه درست نیست؟

- ۱) فلسفه آکوئیناس تحت تأثیر کامل فلسفه ابن سینا و ابن رشد بود.
- ۲) مغایرت وجود و ماهیت پایه برهان آکوئیناس شد.
- ۳) آشنایی با ابن سینا و ابن رشد منجر به آشنایی دوباره غربیان با ارسطو شد.
- ۴) مغایرت وجود و ماهیت در اندیشه اسلامی بسیار مهم است.

۱۶ - بحث مغایرت وجود و ماهیت مبنای برهان های ابن سینا در و پایه برهان های توماس آکوئیناس در شد.

- ۱) اثبات وجود خدا - خداشناسی
- ۲) طبیعت شناسی - خداشناسی
- ۳) اثبات وجود خدا - مابعدالطبیعه
- ۴) طبیعت شناسی - مابعدالطبیعه

۱۷ - کدام گزینه درست است؟

- ۱) ابن سینا با آکوئیناس در برخی آراء خداشناسی اتفاق نظر داشت.
- ۲) مغایرت میان وجود و ماهیت مختص فلسفه اسلامی است.
- ۳) مکتب تو میسم بیش از ابن سینا مدیون آرای فلسفی ابن رشد است.
- ۴) مناقشه اروپاییان در اثر جدال میان عقل گرایی و تجربه گرایی در قرن ۱۴ میلادی رخ داد

۱۸- در رابطه با مؤسس مکتب فلسفی تو میسم کدام گزینه صحیح نیست؟

- ۱) فلسفه‌ای که پایه‌گذاری کرد، بیشتر متکی به دیدگاه‌های ابن‌سینا و تا حدودی ابن‌رشد بود.
- ۲) او اصل مغایرت وجود و ماهیت را در اروپا گسترش داد.
- ۳) این مکتب توسط توماس آکوئیناس تأسیس گردید.
- ۴) وی از برهان نظم در خداشناسی و طبیعت‌شناسی بهره برده است.

۱۹- در رابطه با توماس آکوئیناس، کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) از برهان وجودی در خداشناسی بهره برده است.
- ۲) فلسفه وی امروزه نیز دارای طرفدارانی است.
- ۳) وی در راستای عقلی کردن عقاید مسیحیت بسیار تلاش نمود.
- ۴) پایه‌گذار مکتب فلسفی «تومیسم» بود که هنوز هم به نام وی در اروپا در جریان است.

درس ۲: جهان ممکنات

۲۰- به ترتیب در قضایای زیر کدام رابطه‌های موضوع و محمول برقرار است؟

- الف) انسان خداپرست است.
- ب) عدد چهار فرد نیست.
- ج) دوزنقه پنج ضلعی است.
- د) گل‌های باغچه پژمرده است.

- ۱) ضروری - ضروری - امکانی
- ۲) ضروری - امکانی - امتناعی
- ۳) ضروری - امکانی - امتناعی
- ۴) امکانی - امتناعی - ضروری

۲۱- در هر یک از قضایای زیر به ترتیب چه رابطه‌ای بین موضوع و محمول برقرار است؟

«متوازی الاضلاع چهار ضلع دارد - انسان وجود دارد - لوزی شکل متساوی الاضلاع است - ساکن روان وجود دارد»

- ۱) وجوب - امتناع - وجوب - امکان
- ۲) امکان - وجوب - امکان - امتناع
- ۳) وجوب - امکان - وجوب - امکان
- ۴) وجوب - امکان - وجوب - امتناع

۲۲ - رابطه وجود به عنوان محمول با کدام موضوع نسبت به دیگر موضوعات متفاوت است؟

- ① دایره چهار ضلعی ② شریک خدا ③ روح فناپذیر ④ روز شب

۲۳ - کدام مورد ممتنع الوجود است؟

- ① اسب آتش خوار
② انسان هفت سر بالدار
③ دایره منتظم الاضلاع
④ فیلی به اندازه مورچه

۲۴ - حمل محمول بر موضوع در کدام گزینه متفاوت با سایر گزینه هاست؟

- ① اسب تک شاخ، تک شاخ است. ② کلاغ، سیاه است.
③ عدد چهار، فرد نیست. ④ شریک خداوند، ممتنع الوجود است.

۲۵ - کدام عبارت مفهوم «ممتنع الوجود» را دقیق تر توضیح داده است؟

- ① مفهومی که تصور آن غیر ممکن است.
② آنچه که حمل هستی بر آن ممکن نیست.
③ چیزی که هرگز وجود نداشته و نخواهد داشت.
④ آنچه که فقط وجود خیالیا فرضی داشته باشد.

۲۶ - کدام یک از گزاره های زیر بازگوکننده هستییک واجب الوجود بالغیر است؟

- ① دجال در انتهای تاریخ بر علیه تحقق عدالت بازخواهد گشت.
② علی در کتابخانه مشغول مطالعه بود.
③ هر انسانی حیوان ناطق است.

④ خدا همواره بر عرش استوار است.

۲۷ - درباره ماده قضایای «انسان جسم است» و «طوطی زیبا است» کدام گزینه درست است؟

- ① امکان - امکان
② امکان - امتناع
③ امتناع - وجوب
④ وجوب - امکان

۲۸- هرگاه نسبت «دایره مستطیل و انسان سه چشم و آخرت و خداوند و انسان» را با وجود در نظر آوریم، به ترتیب، ذاتاً چه قسم وجودی خواهند بود؟

① امکانی - امکانی - وجوبی - وجوبی - وجوبی

② امتناعی - امکانی - امکانی - وجوبی - امتناعی

③ ممتنع الوجود - ممکن الوجود - ممکن الوجود - واجب الوجود - ممکن الوجود

④ ممکن الوجود - ممتنع الوجود - واجب الوجود - واجب الوجود - واجب الوجود

۲۹- اگر حمل وجود بر موضوعی ضروری باشد نمی توان نتیجه گرفت

① اثبات وجود برای آن موضوع نیازمند دلیل نیست.

② آن موضوع ضرورتاً وجود دارد.

③ آن موضوع یک ماهیت نیست.

④ مفهوم وجود از آن موضوع قابل انفکاک نیست.

۳۰- رابطه موضوع محمول در عبارات «برخی موجودات علت ندارند» و «مربع حجم ندارد» چگونه است؟

① وجوبی - وجوبی

② امکانی - وجوبی

③ امتناعی - وجوبی

④ امکانی - امکانی

۳۱- رابطه ماهیت «انسان» با «وجود»، یک رابطه است و با بودن، «وجود» برای انسان ضروری می شود و انسان می گردد

① امکانی - علت - واجب الوجود

② وجوبی - معلول - واجب الوجود

③ امکانی - علت - واجب الوجود بالذات

④ وجوبی - علت - ممکن الوجود

۳۲- رابطه وجود و اشیای موجود در جهان چگونه است؟

① وجود با اشیایی که در جهان در حال حاضر موجودند، رابطه امکانی دارد.

② ذات اشیای عالم با رابطه امکانی نسبت به وجود، در جهان خارج موجود شده است.

③ ذات اشیای عالم از رابطه امتناع نسبت به وجود، خارج شده است و موجود شده است.

④ وجود با اشیایی که در جهان در حال حاضر موجودند، رابطه ضرورت دارد.

۳۳ - درباره حیواناتی که نسلشان منقرض شده است می توان گفت هستند.

① واجب الوجود بالغير

② ممکن الوجود بالغير

③ ممتنع الوجود بالذات

④ ممکن الوجود بالذات

۳۴ - مثال های واجب الوجود بالغير، ممکن الوجود بالغير، ممتنع الوجود بالغير و ممتنع الوجود بالذات

به ترتیب در کدام گزینه به درستی ذکر شده است؟

① انسان - نداریم - سیمرغ - شریک خدا

② انسان - دیو - شریک خدا - اجتماع نقیضین

③ درخت - ققنوس - نداریم - شریک خدا

④ درخت - نداریم - شریک خدا - اجتماع ضدین

۳۵ - رابطه میان «ممکن بالذات و ممتنع بالغير»، «واجب و ممکن بالذات» و «واجب بالذات و واجب

بالغير» از میان نسبت های چهارگانه منطقیه ترتیب کدامند؟

① تباین - عموم و مخصوص من وجه - عموم و مخصوص مطلق

② عموم و مخصوص مطلق - تباین - عموم و مخصوص من وجه

③ عموم و مخصوص مطلق - عموم و مخصوص من وجه - تباین

④ تباین - عموم و مخصوص مطلق - عموم و مخصوص من وجه

۳۶ - موضوعی فرضی را در نظر می گیریم که هرگز مصداق خارجی نداشته و نخواهد داشت. کدام

مطلب را درباره این موضوع با اطمینان می توان گفت؟

① تاکنون موجودی که علت تامه اش باشد، تحقق نیافته است.

② به دلیل نبودن همیشگی علت نامه، ممتنع بالذات است.

③ ذات این موضوع تاکنون از هستی امتناع داشته است.

④ این موضوع و علت آن، هیچ یک، امکان وجود ندارند.

درس ۳: جهان علی و معلولی

۳۷- کدام گزینه در مورد رابطه علیت درست نیست؟

- ① معلول خود وجودش را از علت می گیرد.
- ② معلول تا علتش نباشد رخ نمی دهد و علت تا معلولش نباشد موجود نمی شود.
- ③ با بیان کلماتی که از چرایی حکایت می کند به علت یابیمی پردازیم.
- ④ رابطه همسری مانند علیت نیست.

۳۸- کدام یک از گزینه های زیر اشاره بر روابط بعد از وجود نمی کند؟

- ① روابط، فرع بر وجود دو طرف رابطه است.
 - ② رابطه، در خود وجود دو طرف برقرار است.
 - ③ رابطه، قائم به هر دو طرف است.
 - ④ رابطه، بعد از پیدایش دو طرف رابطه تحقق می یابد.
- ۳۹- طرح سؤال و چرایی از علل پدیده ها ناشی از

- ① ساختار ذهن انسان است.
 - ② ساختار جهان هستی است.
 - ③ تأثیر حوادث جهان بر ذهن انسان است.
 - ④ مواجهه ذهن انسان با وقایع و حوادث جهان است.
- ۴۰- در مورد رابطه علیت می توان گفت

- ① هم زمان با وجود معلول شکل می گیرد.
- ② کهن ترین مسأله فلسفی است.
- ③ متأخر بر وجود طرفین رابطه است.
- ④ مسلماً اولین موضوع وادارکننده بشر به تفکر است.

۴۱- کدام یک از سؤالات زیر در ذیل بحث علیت بررسی می شود؟

① چرا مرگ وجود افراد را زائل می کند؟

③ چرا باید برای فطرت ثانی اهمیت قائل شد؟

⑥ چرا باید به وجود عالم آخرت معتقد بود؟

④ چرا می توان گفت خدایی هست؟

۴۲ - کدام عبارت در مورد رابطه علیت نادرست است؟

① رابطه علیت صرفاً یک رابطه وجودی است که از هر رابطه دیگری در جهان عمیق تر است.

⑥ رابطه علیت رابطه ای قائم بر دو طرف رابطه نیست و فرض دو طرف رابطه شرط تحقق رابطه نیست.

③ وجود معلول متوقف بر وجود علت است و ممکن است وجود علت متوقف بر وجود علتی دیگر باشد.

④ آن گاه که می گوئیم تا علت نباشد معلول نخواهد بود، «تا» علامت شرط است و با معلول همراهی دارد.

۴۳- کدام عبارت درست است؟ (با تغییر)

① در فلسفه جدید غرب، اعتقاد عمومی به اصل علیت مورد انکار قرار گرفته است.

⑥ اصل علیت یک قضیه بدیهی است و منشأ اولیه درک آن، آگاهی از خویش است.

③ تجربه علمی معلوم می کند که تعاقب دو حادثه، دلیل بر وجود رابطه علیت میان آن ها نیست.

④ بلافاصله پس از وجود یافتن یک موجود، رابطه علیت بین آن و علت آن شکل می گیرد.

۴۴ - چه تعداد از گزاره های زیر نادرست هستند؟

الف) کهن ترین مسئله فلسفی، مسئله علت و معلول است.

ب) کلمه «چرا» بازتابی از درک رابطه علیت در ذهن انسان ها است.

ج) دیوید هیوم فیلسوف تجربه گرا، مفهوم علیت را انکار می کند.

د) تجربه گرایان معتقدند که انسان از طریق حس و عقل توالی پدیده ها را مشاهده می کند.

⑥ ۳

① ۴

④ ۱

③ ۲

۴۵ - کدام مورد، عبارت را هماهنگ با نظر تجربه گرایان و به درستی کامل می کند؟
 «انسان بارها مواردی مانند سوختن چوب پس از آتش گرفتن یا روشنی زمین پس از طلوع خورشید را مشاهده کرده و ...»

۱) تصور کرده است که میان این گونه پدیده های متوالی، رابطه ای تخلف ناپذیر وجود دارد.
 ۲) متوجه شده است که میان برخی پدیده ها، نوعی رابطه ضروری برقرار است که آن را علیت می نامیم.

۳) نتیجه گرفته است که کشف پدیده های متوالی، فقط از طریق تجربه و آزمایش امکان پذیر است.

۴) کشف کرده که اصل علیت، مصادیقی دارد مانند سوختن چوب در آتش با روشنی زمین در اثر طلوع خورشید.

۴۶ - این عبارت مورد تایید کدام گروه قرار خواهد گرفت؟
 «کودک با مشاهده حوادث جهان به مرور پیمی برد که میان برخی از پدیده ها نوعی توالی وجود دارد که تکرار می شود.»

۱) فقط فیلسوفان تجربه گرا
 ۲) فقط فیلسوفان عقل گرا
 ۳) همه فیلسوفان عقل گرا و تجربه گرا
 ۴) همه فیلسوفان تجربه گرا به جز هیوم

۴۷ - کدام عبارت درباره علیت، مورد اختلاف دکارت و فیلسوفان مسلمان است؟
 ۱) اصلی فطری و بدیهی است.

۲) دانش بشری متکی بر آن است.

۳) درک آن از طریق تجربه امکان پذیر نیست.

۴) مصادیق آن بدون تجربه قابل شناخت نیستند.

۴۸ - طبق نظر ابن سینا کدام گزینه نادرست است؟

۱) درک رابطه علیت توسط تجربه امکان پذیر نیست.

۲) از طریق حس و تجربه تنها همراهیها به دنبال هم آمدن پدیده ها را می بینیم.

۳) به دنبال هم آمدن دو حادثه به معنای علیت است.

۴) افراد صرفاً تجربه گرا نمی توانند تبیین قانع کننده ای از علیت داشته باشند.

۴۹ - طبق نظر فلاسفهٔ مسلمان، کدام گزینه به درستی باعث درک اصل علیت توسط انسان می‌شود؟

① هرگاه که با آتش مواجه می‌شویم، در می‌یابیم که اشیای پیرامون خود را گرم می‌کند؛ بنابراین حتماً این گرما با آتش رابطه‌ای دارد.

② همیشه مشاهده کرده‌ایم که با طلوع خورشید روز شروع می‌شود و این قاعده هیچ گاه نقض نشده است. بنابراین طلوع خورشید باید علت شروع روز باشد.

③ گیاهی که از خاک می‌روید، قبلاً وجود نداشته است و الآن وجود دارد. اینکه گیاه خودش به خودش وجود بدهد محال است. بنابراین باید علتی داشته باشد.

④ از همراهی همیشگی باران و خیس شدن زمین در می‌یابیم که زمین نمی‌تواند به صورت خود به خود خیس شود. بنابراین این پدیده علمی دارد.

۵۰ - از نظر ابن‌سینا، این مطلب را که تنها از به دنبال هم آمدن یا به همراه هم آمدن پدیده‌ها به علیت پی نمی‌بریم، نتیجه چیست؟

① بدیهی بودن اصل علیت

② عقلی بودن اصل علیت

③ مبتنی بودن علیت بر اصل امتناع اجتماع نقیضین

④ مبتنی بودن علیت بر اصل امتناع ترجیح بلامرجح

۵۱ - چه تعداد گزاره درست در خصوص دیدگاه فلاسفهٔ مسلمان دربارهٔ علیت وجود دارد؟

مسئلهٔ علیت یک قاعدهٔ عقلی است که با حس و تجربه قابل اثبات است.

برای اینکه علت حوادث طبیعی را بدانیم، باید از حس و تجربه استفاده کنیم.

اصل علیت یک قاعدهٔ عقلی و فطری است و از تجربه به دست نمی‌آید.

اینکه هر ممکنی خودش به خودش وجود دهد، یعنی اجتماع نقیضین

① چهار

② سه

③ دو

④ یک

۵۲ - کدام گزینه کامل تر توضیح می دهد که «نفی علیت مستلزم تناقض است»؟

- ۱) نفی علیت به این معناست که پدیده ها خود به خود به وجود می آیند و این امر محال است.
- ۲) نفی علیت به این معناست که چیزی به خودش وجود دهد و این امر محال است.
- ۳) وجود بخشی شیء به خودش، مستلزم تقدم هستی او بر نیستی است و این امر مستلزم تناقض است.
- ۴) وجود بخشی شیء به نفس، مستلزم تقدم نیستی بر هستی آن شیء است و این امر مستلزم تناقض است.

۵۳ - کدام گزینه مطابق نظر فیلسوفان مسلمان در مورد علیت نیست؟

- ۱) برای فهم علت بیماری کووید ۱۹ باید به ویروس شناسان و تحقیقات آزمایشگاهی آنها مراجعه کرد.
- ۲) در آزمایشگاه شبانه روزی کار می کنیم. حتماً واکسن کرونا را کشف می کنیم. حتماً درمان دارد.
- ۳) نوزاد ما پس از تولد فهمید باید گریه کند تا غذا بخورد.
- ۴) قیمت دلار همین طوری بالا نرفته است. اگر اراده ای باشد حتماً می توان علاجی برای این مشکل یافت.

۵۴ - کدام مورد در خصوص سنخیت علت و معلول درست است؟

- ۱) اصل سنخیت مانند اصل علیت از طریق تجربه به دست می آید.
- ۲) بر مبنای اصل سنخیت انسان از هر چیزی انتظار آثار متناسب با خودش را دارد.
- ۳) سنخیت یعنی هر معلولی از هر علتی پدید می آید.
- ۴) اصل سنخیت تنها در فلسفه کاربرد دارد.

۵۵ - کدام اصل، نظم و قانونمندی های معین میان دسته های مختلف پدیده ها را نشان می دهد؟

۱) اصل وجوب علی و معلولی	۲) اصل علیت
۳) اصل سنخیت علت و معلول	۴) اصل وجوب مقدم بر وجود

۵۶ - در چه صورت فیلسوف قادر به تبیین نظم موجود در جهان نخواهد بود؟

۱) انکار اصل علیت	۲) انکار اصل وجوب علی و معلولی
۳) انکار تلازم علت و معلول	۴) انکار اصل سنخیت

۵۷- فرض کنید فردی سنخیت علت و معلول را نپذیرفته است. این فرد نمی تواند

- ۱) پشتوانه‌ای عقلی برای نظم جهان بیاید.
- ۲) علت نبودن جهان برای خود را بیابد.
- ۳) اصل علیت را در جهان علی و معلولی بیاید.
- ۴) دلیلی بر وجود جهان باعلتی مشخص بیابد.

۵۸- اگر اصل را جدی و دقیق انکار کنیم، به هیچ کاری اقدام نخواهیم کرد.

- ۱) هستی
- ۲) سنخیت
- ۳) علیت
- ۴) وجوب

۵۹- چرا اصل علیت از اصل سنخیت تفکیک ناپذیر است؟

- ۱) چون تا رابطه‌ای نباشد رابطه خاصی نیز ایجاد نمی گردد.
- ۲) چون رابطه‌ای که بتواند وجود به معلول بخشد، ایجاد نمی گردد.
- ۳) چون درون هر رابطه قطعیت و حتمیت رابطه وجود دارد.
- ۴) چون برقراریرابطه‌ای بدون قاعده و نظام، قابل تصور نیست.

۶۰- در ارتباط با مصراع «چو بد کردی مشو غافل از آفات» کدام مطلب درست است؟

- ۱) با قبول آن و سایر موارد مشابه می توان برای نظم جهان پشتوانه حسی دقیقی قائل شد.
- ۲) برای فهم معلول یک پدیده به سراغ عوامل متناسب با آن می رویم.
- ۳) یکی از مصادیق اصل سنخیت است که برای درک موارد مشابه آن بی نیاز از تجربه نیستیم.
- ۴) همه انسان ها - به جز فلاسفه تجربه گرا - به طور طبیعی آن را قبول دارند.

۶۱- کدام عبارت درست است؟

- ۱) معلول با صرف نظر از علت خود، امکان ذاتی دارد؛ اما غیر ممکن است که با وجود علت تامه یا ناقصه، بر حالت امکان ذاتی باقی بماند.
- ۲) هیچ فیلسوفی وجود ندارد که وقوع اتفاقی حوادث را امکان پذیر بدانند، به عبارت دیگر همگی باور دارند که میان هر حادثه یا علل آن، رابطه ضروری برقرار است.
- ۳) اگر فیلسوفی معتقد باشد که اصل سنخیت از طریق تجربه به دست می آید، نمی تواند وقوع اتفاق - به معنای نفی اصل سنخیت - را در حوادث بعدی، غیر ممکن بداند.
- ۴) هر چند هیوم، معتقد است رابطه ضروریمیان علت و معلول یک موضوع حسی نیست، اما در نهایت از یک راه تجربی آن را تبیین می کند؛ یعنی اصل علیت را تجربیمی داند.

۶۲ - اگر ساختار هر قانون علوم تجربی را «هر الف ب است» یا «هیچ الف ب نیست» بدانیم، اصل سنخیت ضامن کدام جزء ساختاری قانون است؟

- ۱) سور
۲) موضوع
۳) محمول
۴) نسبت

۶۳ - دانشمندان با تکیه بر کدام اصل، تحقیقات علمی خود را پیگیری می کنند و به رابطه ضرورت بخشی علت به معلول چه می گویند؟

- ۱) سنخیت علت و معلول - وجوب علی و معلولی
۲) علیت - امکان ذاتی

۳) سنخیت علت و معلول - امکانی ذاتی

۴) وجوب علی و معلولی - وجوب علی و معلولی

۶۴ - علت، به معلول می دهد و را از آن سلب می کند.

۱) وجود بالذات - ضرورت عدم

۲) ضرورت وجود - ضرورت وجود و عدم

۳) وجود بالذات - حالت تساوی نسبت به وجود و عدم

۴) ضرورت وجود - حالت تساوی نسبت به وجود و عدم

۶۵ - با پذیرش کدام اصل به حتمیت و تخلف ناپذیری در نظام هستی پیمی بریم؟

۱) اصل وجوب علی و معلولی

۲) اصل علّیت

۳) اصل سنخیت علت و معلول

۴) اصل وجوب مقدم بر وجود

۶۶ - واجب الوجود بالغیر قبل از ایجاب و ایجاد چگونه است؟

۱) معلولی است که ضرورتاً باید موجود شود.

۲) ممکن الوجودی است که امکان موجود شدن را ندارد.

۳) واجب الوجودی است که وجوب و وجودش در حالت تساوی است.

۴) ماهیتی است ذاتاً ممکن، که نسبت به وجود و عدم ترجیحی ندارد.

۶۷ - موارد زیر به ترتیب مربوط به کدام یک از نتایج اصل علیت هستند؟

- در پرتو آن نظام جهان انتظام می‌یابد.

- دانشمندان تحقیقات خود را بر مبنای این اصل پیگیری می‌کنند.

- معلول نمی‌تواند از علت خود سرپیچی کند.

① سنخیت علت و معلول - سنخیت علت و معلول - وجوب علی و معلولی

② وجوب علی و معلولی - سنخیت علت و معلول - وجوب علی و معلولی

③ سنخیت علت و معلول - وجوب علی و معلولی - سنخیت علت و معلول

④ وجوب علی و معلولی - وجوب علی و معلولی - سنخیت علت و معلول

۶۸ - در خصوص اصول «علیت»، «سنخیت میان علت و معلول» و «وجوب بخشی علت به معلول» کدام

گزینه درست است؟

① نظم و قانونمندی میان پدیده‌ها - تخلف ناپذیری و حتمیت در نظام هستی - ارتباط و پیوستگی

② ارتباط و پیوستگی - تخلف ناپذیری و حتمیت در نظام هستی - نظم و قانونمندی میان پدیده‌ها

③ ارتباط و پیوستگی - نظم و قانونمندی میان پدیده‌ها - تخلف ناپذیری و حکمیت در نظام هستی

④ نظم و قانونمندی میان پدیده‌ها - ارتباط و پیوستگی - تخلف ناپذیری و حتمیت در نظام هستی

۶۹ - کدام گزاره معنای وجوب علی و معلولی را به درستی بیان نمی‌کند؟

① امکان نداشت علت موجود باشد، ولی جهان هستی پدید نیاید.

② اگر علت ضرورت‌دهنده معلول نباشد وجوددهنده آن نیز نخواهد بود.

③ معلول در ذات خود ممکن‌الوجود است که توسط علت، واجب‌الوجود بالغير می‌شود.

④ هر ممکن‌الوجود بالذاتی نیاز به یک علت وجودی دارد که با وجود خود به آن ضرورت می‌بخشد و این تخلف‌پذیر است.

۷۰ - پدیده «A» کدام یک از موارد باشد تا بتوانیم بگوییم از حالت امکان ذاتی به حالت وجوب

بالغير رسیده است؟

① A، ساختمانی در ذهن یک معمار است.

② A، نهال یک بذر است که باغیان می‌خواهد آن را بکارند.

③ A، خاکستر، چوبی است که قرار است در آتش انداخته شود.

④ A، حرکت مژگان چشم است زمانی که پلک‌ها حرکت می‌کنند.

۷۱ - کلیت قوانین تجربی به خاطر اصل است که بیت آن را بیان می کند.

- ۱) وجوب علی و معلولی - «باد ما و بود ما از یاد توست / هستیما جمله از ایجاد توست»
- ۲) سنخیت علت و معلول - «باد ما و بود ما از یاد توست / هستیما جمله از ایجاد توست»
- ۳) وجوب علی و معلولی - «اگر یک ذره را برگیری از جای / خللیا بد هم عالم سراپای»
- ۴) سنخیت علت و معلول - «اگر یک ذره را برگیری از جای / خللیا بد هم عالم سراپای»

۷۲ - کدام عبارت درست است؟

- ۱) درک علت برخی از حوادث، به استفاده از حس و تجربه نیازی ندارد.
 - ۲) از نظر هیوم، ضرورت میان علت و معلول نوعی تداعی در ذهن ایجاد می کند.
 - ۳) دکارت معتقد است انسان علت هر معلولی را با درکی فطری، متوجه می شود.
 - ۴) همه فیلسوفان توافق دارند که بدون تلاش های تجربی، پذیرش علیت ممکن نیست.
- ۷۳ - «وقتی به یک نهال از هر جهت رسیدگی می کنیم و شرایط لازم برای رشد و سلامت آن را فراهم می کنیم، لزوماً انتظار شادابی و رشد این نهال را داریم.» این انتظار نشان دهنده چیست؟ (با تغییر)
- اصل سنخیت میان علت و معلول و نیز اصل وجوب علی که باعث پیوستگی قطعی موجودات است.
- ۱) اصل وجوب علی که از فروع اصل علیت و بیانگر نظم حاکم بر روابط جهان است.
 - ۲) باور قطعی انسان به اصل سنخیت میان علت و معلول و پیوستگی میان موجودات
 - ۴) باور همگانی و ناخود آگاه انسان نسبت به اصل وجوب علی که از فروع اصل علیت است.

۷۴ - با توجه به اصل علیت و فروع آن، کدام نتیجه قابل قبول است؟

- ۱) امکان ندارد دو پدیده مشابه، از دو علت متفاوت ناشی شده باشند.
- ۲) هر گاه دو پدیده، همواره همراه یکدیگر وجود پیدا کنند، حتماً یکی از آن ها علت و دیگری معلول است.
- ۳) هر گاه یک پدیده دارای آثار متفاوتی باشد، می توان از وجود یکی از آن آثار، وجود دیگری را احتمال داد.

- ۴) اگر از همکاری چند پدیده با یکدیگر اثر خاصی پدید، آید آن اثر را می توان به تک تک پدیده ها نسبت داد.

درس ۴: کدام تصویر از جهان؟

۷۵ - آثار و نتایج اصول علیت، سنخیت و وجوب بخشی علت به معلول در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

- ۱) نظم و انتظام در جهان از اصل سنخیت حاصل می‌شود - ارتباط و پیوستگی میان اشیاء طبیعت از اصل وجوب بخشی حاصل می‌شود.
- ۲) ارتباط و پیوستگی میان اشیاء طبیعت از اصل سنخیت حاصل می‌شود - قطعیت و حتمیت در نظام هستی از اصل وجوب بخشی حاصل می‌شود.
- ۳) قطعیت و تخلف ناپذیری نظام هستی از اصل علیت حاصل می‌شود - ارتباط و پیوستگی میان اشیاء طبیعت از اصل سنخیت حاصل می‌شود.
- ۴) تکیه گاه دانشمندان برای تحقیقات علمی از اصل سنخیت حاصل می‌شود - قطعیت و حتمیت در نظام هستی از اصل وجوب بخشی حاصل می‌شود.

۷۶ - هر یک از مفاهیم «حتمیت در نظام هستی»، «تناسب و نظم» و «پیوستگی و ارتباط» به ترتیب از نتایج کدام اصول فلسفی است؟

- ۱) وجوب بخشی علت به معلول - علیت - سنخیت علت و معلول
- ۲) علیت - سنخیت علت و معلول - وجوب بخشی علت به معلول
- ۳) وجوب بخشی علت به معلول - سنخیت علت و معلول - علیت
- ۴) علیت - وجوب بخشی علت به معلول - سنخیت علت و معلول

۷۷ - اگر کسی معنای دوم اتفاق را پذیرفته باشد، همه موارد زیر جز را باید بپذیرد.

- ۱) وجود هرج و مرج در جهان
- ۲) عدم انجام هیچ فعلیتی
- ۳) بی اعتباری تمام علوم
- ۴) کشف علت پدیده‌ها

۷۸ - چرا برخی مردم فکر می کنند که میان علت و معلول رابطه ضروری وجود ندارد؟

۱) چون همه حوادث جهان را قابل پیش بینی دانند.

۲) چون به شانس یعنی رخداد بدون علت قائلند.

۳) چون به همه اجزاء یک علت آگاه نیستند.

۴) چون معتقدند که هر معلولی ممکن است از هر علتی پدید آید.

۷۹ - اگر بپذیریم که امکان دارد پدیده‌ای بدون علت به وجود آید در واقع را نفی کرده ایم.

۱) سنخیت علی و معلولی

۲) غایتمند بودن جهان

۳) وجوب علی و معلولی

۴) قابل پیش بینی بودن رخداد های جهان

۸۰ - انکار اصل سنخیت چه لوازمی به دنبال دارد؟

۱) عدم پیوستگی اجزای جهان

۲) امکان عدم صدور معلول از علت تامه

۳) پذیرش هرج و مرج و بی نظمی در جهان

۴) رد غایتمندی زنجیره حوادث در جهان

۸۱ - ابن سینا در کدام کتاب خود درباره «شانس و اتفاق» سخن گفته است؟

۱) اشارات و تنبیهات

۲) الهیات نجات

۳) دانش نامه علایی

۴) الهیات شفاء

۸۲ - کدام فرض در رابطه علت و معلول نادرست است؟

۱) در حقیقت نفی علیت برابر با قبول صدفه و اتفاق است.

۲) هیچ یک از علل ناقصه به تنهایی و جوب دهنده به معلول نیستند.

۳) اصل وجوب علی و معلولی لازمه اصل علیت است.

۴) عامل ایجاد معلول، همان امکان ذاتی معلول است.

۸۳ - قطعیت راجع به وجود یک معلول زمانی اتفاق می افتد که

① اتفاق به همه معانی را انکار نکرده باشیم.

② مجموعه همه عوامل ناقصه تحقق یافته باشد.

③ اصل غایت‌مندی زنجیره حوادث را بپذیریم.

④ عدم المعلول را عدم علت بدانیم.

۸۴ - معنای متفاوت اتفاق از کدام عبارت قابل استنباط است؟

① اعتقاد به این معنای از اتفاق برابر است با دست کشیدن از هر فعالیتی

② قبول این نوع از اتفاق یعنی عالمی پریشان و آشفته

③ نپذیرفتن این معنای از اتفاق مورد اتفاق همه فلاسفه است.

④ کسی که با این نوع اتفاق موافق است می گوید از قضا سرکنگین صفرا فزود

۸۵ - از گزاره «قدح از دست من افتاد و شکست» کدام مفهوم قابل برداشت است؟

① اصل وجوب علی - معلولی را انکار می کند.

② می تواند به عنوان رخ دادن حادثه پیش بینی نشده تلقی گردد.

③ یکسان عمل کردن طبیعت و نظم پذیری را خدشه دار کرده است.

④ شروط لازم و کافی برای تحقق معلول فراهم نشده است.

۸۶ - انکار اصل وجوب علی - معلولی در کدام گزینه مشهود است؟

① هرگاه A باشد B نیز هست اما اتفاقی C شد.

② وز نما مردم به حیوان سر زدم.

③ اصلاً توقع نداشتم تو هم یه روزی بازیگر بشی.

④ همه امکانات درس خواندن فراهم است اما باز هم نمرات دانش آموزان افتضاح است.

۸۷ - کسی که آهنی را حرارت بسیار می دهد و معتقد است که احتمال دارد آهن منبسط شود یا

ممکن است که تغییری نکند کدام معنای اتفاق را پذیرفته است؟

① چهارم ② سوم

③ اول ④ دوم

۸۸ - اعتقاد به عبارت، آدمی را که بخت برگردد اسبش اندر طویله خر گردد با کدام گزاره وجه مشترک دارد؟

- ۱ از قضا سرکنگبین صفرا فزود
۲ اتفاقاً شاه شد روزی سوار
۳ به آب زمزم و کوثر سفید نتوان کرد
۴ روزی نگر که طوطی جانم سوی لب
۵ روغن بادام خشکیمی فزود
۶ با خواص خویش از بهر شکار
۷ گلیم بخت کسی را که بافتند سیاه
۸ بر بوی پسته آمد و بر شکر اوفتاد
- ۸۹ - اعتقاد حافظ در این بیت «گر انگشت سلیمانی نباشد / چه خاصیت دهد نقش نگینی» با کدام گزاره برابر است؟

- ۱ اگر یک ذره را برگیری از جای
۲ تا نبارد ابر کی روید چمن
۳ گندم از گندم بروید جو زجو
۴ اول ای جان دفع شر موش کن
۵ خلل یابد همه عالم سراپای
۶ وانگهان در جمع گندم، جوش کن